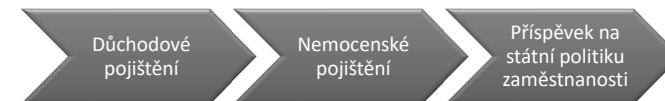

Ekonomika sociálního zabezpečení

doc. Ing. Jan Nevima, Ph.D.

Architektura sociálního zabezpečení v ČR - základem je sociální pojištění

1/ důchodové pojištění

2/ nemocenské pojištění

3/ systém státní sociální podpory a sociální péče

Systémy financování sociálního zabezpečení

Podle ekonomické teorie existují v zásadě DVA základní systémy financování sociálního zabezpečení:

1. průběžné financování – systém PAYG Pay-As-You-Go,
2. fondové financování prostřednictvím kapitalizovaného fondu.

Sociální pojištění

1/ se vypočítává u zaměstnance z hrubé mzdy;

2/ u živnostníků, podnikatelů a jiných OSVČ –
polovina zisku za předešlé zúčtovací období.

Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
• 6,5 %	• 25 %	• 31,5 %

Průběžné financování sociálního zabezpečení

- Průběžné financování je založeno na principu spočívající v tom, že:
 - z běžných veřejných příjmů daného rozpočtového roku se financují běžné výdaje na sociální zabezpečení,
 - systém je založen na mezigeneračním přerozdělování,
 - realizace sociálního zabezpečení probíhá formou dávek.
- Zdrojem financování jednotlivých druhů dávek jsou:
 - povinné pojistné na sociální zabezpečení,
 - povinné veřejné zdravotní pojištění,
 - daně (na financování sociálních podpor).

Hlavní příčiny problémů průběžného systému

- systém nemotivuje občany k vlastním úsporám na důchod,
- je faktorem ovlivňujícím deficit veřejných rozpočtů,
- nepříznivá ekonomická situace (např. hospodářská recese) snižuje zdroje krytí dávek,
- roste počet obyvatel v poproduktivním věku (stárnutí obyvatel),
- roste tlak na růst povinného pojistného na sociální zabezpečení,
- nízké úspory domácností pro zabezpečení ve stáří (lidé financují své aktivity v produktivním věku).

Fondové financování sociálního zabezpečení

- Systém fondového financování sociálního zabezpečení je založen na:
 - tvorbě, rozdělování a používání kapitalizovaného fondu sociálního zabezpečení u pojišťoven na pojišťovacím principu,
 - využití individuálního sociálního pojištění s prvky soukromého pojištění,
 - po odchodu do důchodu jsou naspořené prostředky čerpány na principu ekvivalence a důchodovosti.

Hlavní příčiny problémů fondového systému

- defraudace (vytunelování) kapitalizovaných fondů,
- riziko špatného investování,
- znehodnocení úspor inflací,
- vysoké náklady na vytváření rezerv (tzv. správní výdaje),
- vícenáklady na dozor nad hospodařením a intenzita dozoru.

System státní sociální podpory

- System státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře.
- Podle tohoto zákona se dávky posuzují v závislosti na výši příjmu (tzv. testované) a ostatní (tzv. netestované):
 - přídavek na dítě (T)
 - porodné (T)
 - příspěvek na bydlení (T)
 - rodičovský příspěvek (N)
 - pohřebné (N)
 - dávky pěstounské péče (N)

Dávky sociální péče

1/ pomoc v hmotné nouzi - dávkami jsou příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

2/ dávky pro osoby se zdravotním postižením - mezi dávky patří příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku. Osoby se zdravotním postižením mají také nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením.

3/ příspěvek na péči - příspěvek na péči je poskytován lidem, kteří jsou z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislí na pomoci jiné osoby. Existují čtyři stupně závislosti na pomoci.

4/ dávky pěstounské péče - dávky pěstounské péče zahrnují příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměnu pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvek při ukončení pěstounské péče. Pěstounská péče je formou náhradní rodinné výchovy.

Děkuji za pozornost

